מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות משפט עיקרי ופסוקית במשפט מורכב
- להכיר מילות שעבוד ולקשר אותן לסוג הפסוקית (זמן, סיבה, תנאי, ויתור, תכלית)
- לתרגל כתיבת משפטים מורכבים מגוונים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – בחירה מרובה – סוגי פסוקיות ומילות שעבוד

1. ב – אם
2. ג – תכלית
3. א – ויתור
4. ב – זמן
5. ב – משפט עיקרי

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו ההגדרה של משפט מורכב
2. לא נכון – הפסוקית תלויה במשפט העיקרי ולא יכולה לעמוד לבד
3. נכון – זה תפקידה של מילת השעבוד
4. לא נכון – 'אם' פותחת פסוקית תנאי

חלק ג' – השלימו את מילת השעבוד המתאימה

1. כי
2. אם
3. אף על פי ש-
4. כאשר
5. כדי ש-

חלק ד' – התאימו סוג פסוקית לדוגמה

1 – ד (כאשר השמש שוקעת)
2 – ג (כי זה היה חשוב לו)
3 – ה (אם תתאמן כל יום)
4 – ב (אף על פי שהיה קשה)
5 – א (כדי שיצליח במבחן)

חלק ה' – סדר נכון – ניתוח משפט מורכב

1. קראו את המשפט במלואו
2. מצאו את מילת השעבוד
3. הקיפו את הפסוקית
4. קבעו את סוג הפסוקית (זמן, סיבה, תנאי, ויתור, תכלית)

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. לדוגמה: הוא נשאר בבית כי ירד גשם חזק.
2. התלמיד/ה כותב/ת 4 משפטים מורכבים תקינים, כל אחד עם פסוקית מסוג שונה ומילת שעבוד מתאימה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה: משפט עיקרי + פסוקית אחת לפחות
- דוגמה נכונה: אם / כאשר תנאי מסוים
- משפט עם 'אף על פי ש-' ופסוקית תקינה

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בזיהוי מילות השעבוד בלוח לפני העבודה העצמאית
- כדאי להדגים משפט אחד מכל סוג פסוקית לפני תחילת התרגול
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף אתגר: החלפת מילת שעבוד ובדיקת שינוי המשמעות

דף תרגול: משפט מורכב – פסוקיות ומילות שעבוד

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

במשפט מורכב יש חלק עיקרי וחלק נוסף שנקרא פסוקית. מילה מיוחדת מחברת ביניהם. נתרגל להכיר את סוגי הפסוקיות.

📖 מילון קטן:

משפט מורכב	משפט שיש בו משפט עיקרי ולפחות פסוקית אחת
משפט עיקרי	החלק שיכול לעמוד בפני עצמו כמשפט שלם
פסוקית	חלק שתלוי במשפט העיקרי ולא יכול לעמוד לבד
מילת שעבוד	מילה שמחברת בין המשפט העיקרי לפסוקית
פסוקית זמן	פסוקית שאומרת מתי קרה המעשה
פסוקית סיבה	פסוקית שמסבירה למה קרה המעשה
פסוקית תנאי	פסוקית שמציינת תנאי להתרחשות
פסוקית ויתור	פסוקית שמציינת דבר שלמרותו קרה המעשה

1 חלק א' – בחירה מרובה – סוגי פסוקיות ומילות שעבוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה פותחת פסוקית של תנאי?

א) כי ב) אם ג) כאשר ד) אף על פי ש-

2. מה סוג הפסוקית שמתחילה ב'כדי ש-'?

א) זמן ב) סיבה ג) תכלית ד) תנאי

3. איזה סוג פסוקית פותחת המילה 'אף על פי ש-'?

א) ויתור ב) זמן ג) תנאי ד) תכלית

4. איזה סוג פסוקית פותחת המילה 'כאשר'?

א) סיבה ב) זמן ג) ויתור ד) תכלית

5. איך קוראים לחלק שיכול לעמוד לבד?

א) פסוקית ב) משפט עיקרי ג) מילת שעבוד ד) נושא

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשפט מורכב יש משפט עיקרי ולפחות פסוקית אחת.	☐	☐
2	הפסוקית יכולה לעמוד כמשפט שלם בפני עצמה.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	מילת השעבוד מחברת בין המשפט העיקרי לפסוקית.	☐	☐
4	המילה 'אם' פותחת פסוקית סיבה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את מילת השעבוד המתאימה

השלימו את המילה החסרה.

1. _____ ירד גשם חזק, ביטלנו את הטיול.

2. נצא לטיול _____ מזג האוויר ישתפר.

3. _____ היה עייף מאוד, הוא המשיך לעבוד.

4. הוא התקשר אליה _____ הגיע הביתה.

5. היא למדה קשה _____ תצליח במבחן.

4 חלק ד' – התאימו סוג פסוקית לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פסוקית זמן	___	**א.** כדי שיצליח במבחן
2. פסוקית סיבה	___	**ב.** אף על פי שהיה קשה
3. פסוקית תנאי	___	**ג.** כי זה היה חשוב לו
4. פסוקית ויתור	___	**ד.** כאשר השמש שוקעת
5. פסוקית תכלית	___	**ה.** אם תתאמן כל יום

5 חלק ה' – סדר נכון – ניתוח משפט מורכב

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מצאו את מילת השעבוד
☐	הקיפו את הפסוקית
☐	קבעו את סוג הפסוקית (זמן, סיבה, תנאי, ויתור, תכלית)
☐	קראו את המשפט במלואו

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

ענו בקצרה.

1. הפכו שני משפטים פשוטים למשפט מורכב אחד עם פסוקית סיבה.

2. כתבו טקסט קצר של 4 משפטים, כך שבכל משפט פסוקית מסוג אחר (זמן, סיבה, תנאי, ויתור).

כרטיס יציאה

מהו משפט מורכב?

תנו דוגמה למילת שעבוד שפותחת פסוקית תנאי.

כתבו משפט מורכב אחד עם פסוקית ויתור.

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀